

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**Соціальне і правове забезпечення волонтерської
діяльності в Україні в умовах безпекових викликів**

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
27 квітня 2023 року*

Київ – 2023

УДК 342.349.3:364-322(477)

Рекомендовано до друку Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 5 від 27.04.2023 р.).

Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. / за заг. ред. П. В. Горінова, Р. Г. Драпушка; Навчально-науковий інститут права УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 27 квітня 2023 р.). Київ, 2023. 246 ст.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів» містять короткий зміст результатів науково-дослідних робіт студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників та наукових співробітників закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячений актуальним проблемам соціального захисту, охорони здоров'я, правового регулювання та підтримки волонтерів, а також аналізу практики застосування законодавчих та нормативних актів у цій сфері. Збірник містить цінну інформацію для дослідників, викладачів, практиків та всіх, хто цікавиться проблемами волонтерства в Україні та має намір допомогти розвитку цього напрямку в державі.

Розраховано на усіх зацікавлених проблемами волонтерської діяльності в їх соціальних і правових аспектах.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

©Автори публікацій, 2023

©Навчально-науковий інститут права, 2023

©Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023

СТЕЦЕНКО ВАЛЕНТИНА,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри правознавства та галузевих юридичних дисциплін
Навчально-наукового інституту права
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ ВОЛОНТЕРСТВА

Волонтерство має багату історію, яка йде з глибокої давнини. Концепція віддачі себе громаді, суспільству була частиною людської культури з самого початку цивілізації. Наприклад, у Стародавньому Римі громадяни жертвували своїм часом та ресурсами на підтримку громадських робіт міста, таких як будівництво доріг та акведуків. У середні віки релігійні ордени часто покладалися на волонтерську роботу своїх послідовників для виконання благодійних місій.

Сам терміни «волонтер» і «волонтерство» походять від латинського слова *voluntarius* — «добровільний». Ці поняття з'явилися в XVII столітті та спочатку вони були пов'язані з військовою службою. У більшості європейських країн в той час не існувало постійної армії, тому у війнах брали участь солдати-добровольці, яких і називали волонтерами.

Поступово значення терміна «волонтерство» почало змінюватися. В Англії його стали вживати і в іншому сенсі — благодійність, допомога. В англійській мові друге значення цього терміна закріпилося в кінці XIX століття, коли зростання індустріалізації та урбанізації призвело до посилення соціальної та економічної нерівності. Це, у свою чергу, стимулювало зростання організованого волонтерства, коли такі групи, як Червоний Хрест та Армія Порятунку, мобілізували добровольців для вирішення нагальних соціальних проблем, таких як бідність, голод та хвороби. Тому вже під час Першої світової війни термін «волонтер» асоціювався саме з філантропами, а не з солдатами.

У Європі волонтерство почало активно розвиватися в середні віки. Так, у Британії воно має багату історію, що простежується принаймні з часів середньовіччя, коли існував тісний зв'язок між релігією та наданням допомоги бідним та хворим. За оцінками, в 12-13 століттях в Англії було створено щонайменше 500 добровільних лікарень.

Добровольчий рух на території сучасної України з'явився після прийняття християнства в 988 році. За указом князя Володимира неможливо видавали поруч з князівськими резиденціями їжу і гроші. Тим, хто не міг дійти за допомогою, привозили на возах. Ще при Володимирі з'явилися перші лікарні та сирітські притулки де всі працювали безоплатно. А при Ярославі Мудрому відкрилися училища, в які приймали сиріт. Навчали їх за рахунок пожертвувань, які збирали з жителів найближчих сіл і міст. Крім того, селяни будували будинки погорільцям, розорювали поля сусідам, у яких не залишилося коней, безоплатно заготовляли дрова для церков і лікарень.

Початком виникнення організованого волонтерства можна вважати час заснування Червоного Хреста в 1863 році, який став першою усталеною системою медсестер армії. Метою було створити національні товариства для надання допомоги та полегшення страждань під час війни. Крім того, найважливішою віхою в історії міжнародного волонтерства стало заснування Організації Об'єднаних Націй у 1945 році. В рамках цієї організації була прийнята волонтерська програма, яка організовувала добровольців по всьому світу.

Сучасна концепція волонтерства, якою ми її знаємо сьогодні, виникла в середині 20 століття з появою таких організацій як, наприклад, Корпус миру, який відправляв американських добровольців за кордон для допомоги в проектах розвитку в країнах, що розвиваються. З тих пір ця модель міжнародного волонтерства була прийнята низкою організацій у всьому світі, оскільки вона дає людям можливість ефективно надавати допомогу там де вона потрібна.

На сьогодні волонтерські організації існують у 80-ти країнах світу. Близько 110 мільйонів людей щорічно беруть участь у добровільних програмах, де допомагають у сферах освіти, охорони здоров'я, екології, соціального захисту та багатьох інших. Добровольці надають найважливішу підтримку як під час криз, так і в мирний час. Волонтерство залишається життєво важливою частиною життя суспільств у всьому світі. Воно дає людям можливість внести свій вклад у свої громади, налагодити зв'язки з іншими та розвинути нові навички та досвід. Це найкращий спосіб долучитися та змінити ситуацію на краще.

Список використаних джерел:

1. Електроний ресурс: <https://volunteer.country>
2. Електроний ресурс: <https://www.theguardian.com/voluntary-sector-network/2015/jun/01/a-history-of-the-volunteer-how-active-citizenship-became-the-big-society>
3. Електроний ресурс: <https://bloomerang.co/blog/what-is-volunteerism-a-guide-to-the-history-benefits/>
4. Електроний ресурс: <https://1hourlife.org/the-evolution-of-volunteering/>